

Slovo k povzbuzení na neděli 20. srpna 2023, na 20. neděli v mezidobí – A
Biblická čtení: Iz 56,1.6-7; Ž 85; Řím 11,13-15.29-32; Mt 15,21-25

Milé sestry, milí bratři,

souvislost mezi dnešním prvním a evangelijním biblickým čtením je opět celkem **výrazná**. V úryvku z proroka **Izaiáše** zaznělo mesiánské **zaslíbení**, že až přijde Mesiáš a obnoví Boží vládu, budou na Boží horu proudit nejen spravedliví Izraelité, ale i bohobojní cizinci, pohané. Že i oni budou zakoušet Boží radost a že Hospodinův dům se tak stane domem modlitby **pro všechny** národy. V **evangeliu** jsme slyšeli o Ježíšově zázraku uzdravení, ale ne nějaké dcery izraelské, nýbrž **dcery kananejské ženy**, tedy zjevně dcery pohanské.

Pro starozákonní Izrael nebylo totiž vůbec jasné, že Hospodin, Stvořitel nebe i země, je stejným způsobem Bohem všech národů. Toto přesvědčení ve Starém Zákoně teprve postupně krystalizovalo a jen pomalu zrálo. Ještě pomaleji se formulovalo předsvědčení, že konečná spása se může týkat i nežidů, „pronárodů“. Proto se také **nepočítalo** s tím, že Mesiáš přijde nejen pro Izraelity, ale **pro všechny lidi**, natož s tím, že všichni lidé v mesiášském království budou mít stejná dědická práva.

Už během **Ježíšova pozemského života** se však stává postupně zřejmým, že Mesiáš opravdu přišel **pro všechny lidi**, že Abrahámovo vyvolení mělo za cíl spásu celého světa a všech národů pod sluncem. I proto v **evangeliu** čteme, jak Kristus uzdravuje nejen dceru pohanské Kananejky, ale třeba i setníkova služebníka, Římana, nebo jak prochází Galileou pohanů, jak chválí milosrdného Samaritána, a tak podobně. A především o Velikonocích, jak Kristus na sebe bere **hříchy a slabosti všech lidí**, jak se jeho krev prolévá **za všechny**, zvláště za mnohé, kteří ji přijmou. **Po Letnicích**, kdy darem Ducha si všichni tajemně porozumí a apoštolové se rozeběhnou ke všem národům s radostnou zvěstí a především svatý Pavel otevře církev všem pohanům, (po Letnicích) se tento **univerzalizmus** (řecky: **katolicismus**) stane jednou ze základních **charakteristik** biblického křesťanství: **Boží milost** je nabídnuta **všem** a **všichni** lidé jsou voláni ke spáse. Pán Ježíš přišel **pro všechny**, ve svém lidství přijal všechny lidi všech dob, na kříži **za hříchy všech** zemřel, všichni potřebují **spásu**, všichni jsou zváni na cestu do nebe. Není rozdílu.

Že opravdu každý člověk je zván ke spáse, má důvod v tom, že **každý člověk člověkem bez rozdílu skutečně je**. To neznamena nějaké popírání přirozené rozdílnosti v rámci člověčenství, ale znamená to, že úplně všichni lidé – muži i ženy, staří i mladí, mocní i nemocní, chytří i hloupí, hodní i zlí, věřící i nevěřící, křesťané i pohané, Češi, Ukrajinci, Rusové či Američané, bílí i tmaví a tak dále – (že všichni tito a mnozí další) jsou si **jako lidé rovni** a že **žádné elitářství** jakéhokoli druhu, **žádná eugenika**, rasová, sociální či intelektuální, **žádný** jeden národ nad druhými vyvyšující **nacionalismus** či něco podobně **odporného** v křesťanství **nemá místo**. Vůbec žádné místo. Stačí si přeci přečíst Nový Zákon. To jsou pochopitelně **známé teze**. A snad mezi námi bude jen málokdo, kdo by je teoreticky chtěl váženě popírat. Ale v **životní praxi** je bezvýhradně držet už přeci vždy tak snadné a jasné bohužel není, nebo aspoň nemusí být.

Vždyť možná i v nás se někdy probudí – i třeba jen implicitně – určitý **jedovatý** pocit **nadřazenosti**, pocit intelektuálního či mocenského **elitářství**, třeba i určitého **nad-lidství**, anebo jen presumpce **většího práva**. Například když se konfrontujeme s různými **defekty a deviacemi** lidství, i třeba mravními, s **nedostatkem** něčeho, co k lidství patří, anebo třeba jen s lidmi **jiného názoru**, v našich očích třeba stupidnějšího, než je ten náš. Tehdy v **někom** třeba i zarezonuje **otázka** (vpravdě raskolnikovská), **zda život** nejen staré lichvářky, ale třeba nebezpečného psychopata, diktátora, válečného zločince, anebo třeba jen nemohoucí či zcela dementní osoby, přestárlého člověka, či třeba život afrického podvyživeného dítěte a tak dále jsou opravdu **stejně hodnotné** jako životy nás a našich blízkých. Zvláště ve chvílích vlastního **ohrožení** se něco takového v nás může probudit...

Srdce dobrého člověka by se proti těmto tendencím mělo vzepřít. Ale i **rozum**. Jen společenská definice člověka však zpravidla **nestačí**. Jen lidské smýšlení definující člověka na základě jeho kvalit také ne, vždycky v sobě ponosou potenciál, že nějak poškozený a znevýhodněný lidský život se do těchto kategorií **nevejde**.

Mnohé filozofické směry ale i zdravý rozum a cit sice jasně říkají, že podstatná hodnota každého člověka vyvěrá z jeho člověčenství, ale je to **nakonec Boží zjevení**, jež nám v tomto ohledu zprostředkovává **Boží** náhled: **Každý člověk bez rozdílu** je stvořen k Božímu obrazu a podobě, je přijat a vykoupen Kristem, mají se na něm uskutečnit mesiánská zaslíbení, je pozván na horu Hospodinovu, do nebe, kde nikdo nebude cizincem ale všichni budou doma.

I navzdory známosti, je to třeba **připomínat**, neboť elitářství různého ražení, přesvědčení o nadčlověčenství, o přednostním právu na život či na jeho kvality v nás lidech **jsou** – kvůli naší osobní i kolektivní porušenosti – bohužel nějak **zakořeněné**. Možná si to ani nepřiznáme anebo ani neuvědomujeme, ale tyto **jedovaté podtóny** se v nás rozeznívají, zejména když dojde na nějaké to „**lámání chleba**“, metaforicky i doslovně.

Tak **i toto** nám – snad – dnešní evangelium o kananejské ženě uvozené iziášovským proroctvím **připomíná**.

Ale zastavme se krátce ještě nad jedním jeho momentem, a to **nad mlčením a následnou příkrostití Kristovy odpovědi kananejské ženě**: «není správné vzít chléb dětem a hodit ho psíkům». Odpovědi, ve které se odráží ono **židovské přesvědčení**, že **jen oni** jsou privilegovanými Božími dětmi. **Proč** však na to Pán Ježíš dbá, proč ženě a její dceři nepomohl hned a proč něco tak tvrdého říká ženě-matce, která je zoufalá, je-li její dítě krutě posedlé?

Nejspíš proto, což je možná nejjednodušší výklad Kristova mlčení i tvrdosti, **aby zkoušel** její víru. Samozřejmě **věda**, že **obstojí** a zazáří jako krásný příklad všem ostatním, celému Izraeli. Je to sice výklad takřka prvoplánovitý, ale je snad správný, takové někdy prvoplánovité výklady prostě bývají.

A je to dobře. Protože **i nám** se může stát a stává, že **Kristus** někdy **mlčí**, neodpovídá na naše úpěnlivé volání, ani se neohlédne, nedá ani najevo, že by slyšel, druzí nás třeba od volání tkaé odrazují a pak nás navíc potká něco velmi tvrdého a těžkého. I v našem případě Pán ví, že **naše víra může obstát**, proto i nás **zkouší**, jako zkoušel tu kananejskou ženu; tak snad můžeme pro sebe dané situace interpretovat. **Kéž by** pak i naše víra obstála, i když třeba naše konkrétní prosba nedojde zde na zemi vyslyšení vůbec a naše bolest nepřebolí.

Milé sestry, milí bratří, zkusme si z dnešního Božího slova opět něco **odnést**. Ať už je to připomenutí známého apelu, že **jako lidé** jsme si všichni **rovni** a nikdo není rovnější a už vůbec ne nadřazenější, apelu, který nesmí zůstat jenom teorií, ale musí se stát **konkrétní praxí**, má-li náš život být křesťanský. Anebo ať je to **zkouška kananejské ženy**, prototyp všech našich podobných zkoušek.

Obojí je dobré **jako Boží slovo** slyšet, neboť obojí se nás v různých podobách týká a dotýká.